

Erklæring om investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Finansiell markedsdeltager Rise Sparekasse, lei kode 213800MLL4APN9UP1J53

Sammenfatning

Rise Sparekasse, lei kode 213800MLL4APN9UP1J53, tager hensyn til væsentlige negative indvirkninger af sine investeringsbeslutninger på bæredygtighedsfaktorer. Denne erklæring er Rise Sparekasses konsoliderede erklæring om væsentlige negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

Denne erklæring om de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer omfatter referenceperioden fra den 1. januar 2025 til den 31. december 2025.

Rise Sparekasse sikrer sig, at vores forvalter, Sparinvest, indarbejder information om væsentlige negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i investeringsprocessen. Negative indvirkninger tages i betragtning ved investeringsbeslutninger og i forbindelse med vores aktive ejerskab med henblik på at reducere negative indvirkninger og sikre langsigtet værdiskabelse. De 14 obligatoriske indikatorer vedrørende negative bæredygtighedsindvirkninger tages i betragtning på forskellige måder i investeringsprocessen.

Forvalteren screener alle investeringer. Investeringer, der ikke er i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, herunder FN's vejledende principper for menneskerettigheder og erhvervsliv eller FN's Global Compact-principper og ILO-erklæringens otte grundlæggende konventioner om grundlæggende rettigheder i arbejdet, vil ikke blive betragtet som bæredygtige investeringer.

Sådanne oplysninger indgår i videst muligt omfang i vurderingen af virksomheder, og vi søger at reducere negative indvirkninger gennem aktivt ejerskab og i sidste ende eksklusion. Principperne, der styrer dette arbejde, er beskrevet mere detaljeret i vores politik for bæredygtige investeringer og i denne rapport. Forvalteren har primært fokus på de væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer relateret til:

- **Klima:** Forvalteren ønsker at investere i overensstemmelse med Parisaftalens mål, herunder at fremme grøn omstilling på tværs af sektorer og aktivklasser. Forvalteren forpligter sig til, at dennes investeringer skal være klimaneutrale i 2050 på tværs af alle investeringsporteføljer. Forvalteren arbejder aktivt med vurdering af investeringsmodtagende virksomheders omstillingsplaner, aktivklasse-specifikke målsætninger og klimarelaterede aktivt ejerskab.
- **Diversitet:** Forvalteren mener, at der er langsigtede fordele ved diversitet i bestyrelsen, derfor indgår data relateret til PAI 1.13, der omhandler kønsdiversitet i bestyrelsen, også som en del af både forvalterens krav til god ledelsespraksis og i vores rammeværk for aktivt ejerskab, hvor forvalteren generelt stemmer på en måde, der fremmer kønsdiversitet i bestyrelsen.
- **Internationale normer og konventioner, herunder menneskerettigheder:** Et andet fokus hos forvalteren og et vigtigt element i overvågningen af selskaber og kriterier for eksklusion er overholdelse af internationale normer og konventioner. Forvalteren anser overholdelse af internationale standarder og konventioner som en minimumsstandard for de investeringer, der foretages på vegne af kunder. Dette fokus sikres gennem udmøntede eksklusionskriterier og løbende overvågning af alle investeringer.
- **Kontroversielle våben:** Forvalteren følger bredt anerkendte konventioner på området og ekskluderer kontroversielle våben på tværs af alle beholdninger på baggrund af løbende overvågning og screening.

Forvalteren sikrer, at information om væsentlige negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer indarbejdes i investeringsprocessen, hvor disse tages i betragtning i investeringsprocessen både igennem screening og eksklusion og i relation til brugen af dennes aktive ejerskab som et mitigerende tiltag.

Mange af de væsentlige ændringer ift. sidste års rapportering skyldes primært ændringer i porteføljerne, styrket datagrundlag eller ændringer i data hos de investeringsmodtagende virksomheder. Forvalteren bemærker dog, at datakvaliteten generelt synes bedre end sidste år. Der er fortsat usikkerhed om, hvorvidt datakvaliteten og -dækningen styrkes over de næste år. Usikkerheden skyldes, at der i EU-regi er blevet vedtaget en udskydelse af rapporteringskravene på bæredygtighed, og dette kan få betydning for den fremtidige datatilgængelighed.

Forvalteren stræber efter løbende at sikre adgang til data af høj kvalitet, der er nødvendige for at håndtere negative indvirkninger. Som følge heraf arbejder forvalteren med markedsledende ESG-dataleverandører, og holder sig løbende opdateret på udviklingen i datatilgængelighed.

Beskrivelse af de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Indikatorer for investeringer i investeringsmodtagende virksomheder

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed	Parameter	Indvirkning 2025	Indvirkning 2024	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
--	-----------	------------------	------------------	------------	---

Klimarelaterede og andre miljøbelastede indikatorer

Drivhusgasemissioner	1. Drivhusgasemissioner	Anvendelsesområde 1- drivhusgasemissioner	966,9764 tons	919,2194 tons	Stigningen i absolutte drivhusgasemissioner på tværs af anvendelsesområder (scope) 1, 2, og 3 skyldes en blanding af ændringer i porteføljesammensætningen samt en væsentlig stigning i kapital under forvaltning.	Forvalteren arbejder aktivt med at mindske drivhusgasemissioner i relation til vores investeringer. Forvalteren satte i 2021 en langsigtet målsætning om, at udledningerne fra den samlede investeringsportefølje skal være netto nul i 2050. Frem mod 2030 har forvalteren en målsætning om at reducere finansierede emissioner fra den samlede investeringsportefølje med 60% sammenlignet med 2020-tal. I 2021 blev forvalteren en del af Net Zero Asset Managers
		Anvendelsesområde 2- drivhusgasemissioner	253,6043 tons	249,3731 tons		
		Anvendelsesområde 3- drivhusgasemissioner	7728,154 tons	7153,616 tons		
		Drivhusgasemissioner i alt	8948,735 tons	8322,109 tons		
	2. CO ₂ -aftryk	CO ₂ -aftryk	242,7559 tons CO ₂ e per million EUR investeret	231,2782 tons CO ₂ e per million EUR investeret	Stigningen skyldes primært ændringer i den samlede porteføljesammensætning.	

3. Drivhusgasintensitet for investeringsvirksomheder	Drivhusgasintensitet for investeringsvirksomheder	631,3807 tons CO2e per million EUR i omsætning	593,9307 tons CO2e per million EUR i omsætning	Stigningen skyldes primært ændringer i porteføljesammensætningen.	initiative (NZAM) og satte i den forbindelse mål om, at den samlede formue under forvaltning skal forvaltes efter principperne i Net Zero Investment Framework (NZIF), som vi arbejder aktivt med i forhold til prioritering af vores aktiviteter inden for aktivt ejerskab.
4. Eksponering mod virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer	Andel af investeringer i virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer	2,721%	2,966%	Eksponeringen mod virksomheder, der er aktive inden for fossile brændstoffer, ligger på samme niveau som sidste år. Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdien, gives der ikke uddybende forklaring på ændringen fra 2024 til 2025.	Derudover har forvalteren en målsætning om at den forventede temperaturstigning på tværs af investeringer i aktier og kreditobligationer skal være i overensstemmelse med Paris-aftalen senest i 2028, samt at forvalterens udledning forbundet med investeringer i realkreditobligationer skal være reduceret 44% senest i 2028 med udgangspunkt i 2022-tal.
5. Andel af forbrug og produktion af ikkevedvarende energi	Andel af investeringsmodtagende virksomheders forbrug af ikkevedvarende energi og produktion af ikkevedvarende energi fra ikkevedvarende energikilder i forhold til vedvarende energikilder udtrykt i procent af de samlede energikilder	Energiforbrug: 68,1093 % Energiproduktion: 21,0507%	Energiforbrug: 66,3381 % Energiproduktion: 15,2442%	Forbrug af ikke-vedvarende energi ligger på samme niveau som sidste år. Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdien, gives der ikke uddybende forklaring på ændringen fra 2024 til 2025. For produktion af ikke-vedvarende energi er datadækningen meget lav, dog med en mindre forøgelse år-år, hvor den i 2025 lå på under 5,8%. Af den grund sammenligner vi heller ikke tal mellem 2024 og 2025.	Forvalteren arbejder også aktivt med at mindske vores investeringer i fossile brændstoffer. I 2023 vedtog forvalteren en Politik for fossile brændsler, hvilket betyder, at der som udgangspunkt ikke investeres i virksomheder, der udvider deres energiproduktion i strid med Det Internationale Energiagenturs (IEA) netto-nulscenarie, eller i virksomheder, der er involveret i ukonventionel udvinding af fossile brændsler eller produktion af termisk kul, medmindre forvalteren har en berettiget forventning om, at selskabet gennem aktivt ejerskab kan påvirkes til at omstille og udvikle forretningen i tråd med IEA's Net Zero Emissions by 2050-scenarie. Foranstaltningen er med til at reducere eksponering mod aktiviteter, som anses for at have betydelig negativ indvirkning på klimaet som helhed.
6. Energiforbrugsintensitet pr. sektor med stor indvirkning på klimaet	Energiforbrug i GWh pr. mio. EUR i indtægter for investeringsmodtagende virksomheder pr. sektor med stor indvirkning på klimaet	A ¹ : 0 B: 1,060569 C: 0,362417 D: 1,463814 E: 0,451818 F: 0,164355 G: 0,082258 H: 1,104305	A ¹ : 0,189947 B: 1,092584 C: 0,36366 D: 1,193751 E: 0,40768 F: 0,080182 G: 0,06941 H: 1,150847	Energiforbrugsintensiteten på tværs af sektorer ligger mere eller på samme niveau som sidste år. Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdierne, gives der ikke uddybende forklaring på ændringen fra 2024 til 2025. Ændringer i den samlede portefølje-	

¹ A = landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri, B = råstofindvinding, C = fremstillingsvirksomhed, D = el-, gas- og fjernvarmeforsyning, E = vandforsyning, F = bygge- og anlægsvirksomhed, G = hovedafdeling i engroshandel og detailhandel, H = transport og godshåndtering, L = fast ejendom

			L: 0,376404	L: 0,432204	sammensætning har afstedkommet mindre ændringer år til år.	
Biodiversitet	7. Aktiviteter, der påvirker biodiversitetsfølsomme områder negativt	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder med anlæg/aktiviteter i eller tæt på biodiversitetsfølsomme områder, hvis disse investeringsmodtagende virksomheders aktiviteter har en negativ indvirkning på disse områder	6,9471%	7,1695 %	Tallet ligger på samme niveau som i 2024. Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdien, gives der ikke yderligere forklaring på ændringen fra 2024 til 2025.	Forvalteren indgår i engagementer, der har til formål at adressere tabet af natur og biodiversitet samt opfordre virksomheder med væsentlig indvirkning til handling. Derudover indebærer forvalterens kvartalsvise screening for overtrædelser af internationale standarder miljøkontroverser og herunder i relation til biodiversitet.
Vand	8. Udledninger til vand	Ton udledning til vand, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	0,033537 tons/mio. EUR	0,02891 tons/mio. EUR	Datadækningen for denne bæredygtighedsfaktor er meget lav. Stigningen i reelle tal er begrænset. Af den grund sammen-ligner vi heller ikke tal mellem 2024 og 2025.	Baseret på udviklingen i data og datakvaliteten vurderer vi løbende, hvorvidt vi kan fastsætte relevante og konkrete foranstaltninger med henblik på at undgå eller mindske de negative indvirkninger. På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat konkrete foranstaltninger eller mål for den næste referenceperiode. Det er vores vurdering, at den nuværende datakvalitet er for lav. Det skal dog bemærkes at forvalterens kvartalsvise screening for overtrædelser af internationale standarder inkluderer overvågning af miljøkontroverser og herunder i relation til forurening af vand.
Affald	9. Andel af farligt affald og radioaktivt affald	Ton farligt affald og radioaktivt affald, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	0,617356 tons/mio. EUR	0,509314 tons/mio. EUR	Ændringer i den samlede porteføljesammensætning har afstedkommet mindre ændringer år til år.	Baseret på udviklingen i data og datakvaliteten vurderer vi løbende, hvorvidt vi kan fastsætte relevante og konkrete foranstaltninger med henblik på at undgå eller mindske de negative indvirkninger. På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat konkrete foranstaltninger eller mål for den næste referenceperiode, da vurderingen er, at indikatoren allerede ligger på et relativt lavt niveau.

Indikatorer vedrørende sociale og personalemæssige spørgsmål samt respekt for menneskerettighederne og bekæmpelse af korruption og bestikkelse

<p>Sociale og personalemæssige spørgsmål</p>	<p>10. Overtrædelser af FN's Global Compact-principper og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udviklings (OECD's) Retningslinjer for Multinationale Virksomheder</p>	<p>Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der har været involveret i overtrædelser af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder</p>	<p>0,0013</p>	<p>0,0146%</p>	<p>Tallene ligger på samme niveau som i 2024. Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdien, gives der ikke uddybende forklaring på ændringen fra 2024 til 2025.</p> <p>Fordi forvalteren foretager egne vurderinger samt kan vælge at følge en 'dialog før eksklusion'-tilgang, kan der være en mindre eksponering med udgangspunkt i data fra vores dataudbyder for denne rapportering.</p>	<p>Alle investeringer gennemgår en normbaseret screening ift. overtrædelser af FN's Global Compact-principper og Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udviklings (OECD's) retningslinjer for multinationale virksomheder. I tilfælde hvor screeningen fra vores dataudbyder viser, at en virksomhed bryder med disse principper, vil disse gennemgå forvalterens proces for normbaserede eksklusioner, der indebærer en selvstændig vurdering af sagen samt en vurdering af hvorvidt virksomheden skal underlægges en 'dialog før eksklusion'-tilgang.</p>
	<p>11. Mangel på processer og overholdelsesmekanismer til overvågning af overholdelsen af FN's Global Compact-principper og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder</p>	<p>Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden politikker for overvågning af overholdelsen af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder eller mekanismer til behandling af klager med henblik på at imødegå overtrædelser af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder</p>	<p>2,202%</p>	<p>10,0979%</p>		
	<p>12. Ukorrigeret lønforskel mellem kønnene</p>	<p>Gennemsnitlig ukorrigeret lønforskel mellem kønnene i de investeringsmodtagende virksomheder</p>	<p>13,3417%</p>	<p>13,8367 %</p>	<p>Lønforskellen mellem kønnene for investeringsmodtagende virksomheder faldt med 0,5 procentpoint mellem 2024 og 2025.</p> <p>Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdien, gives der ikke uddybende forklaring på ændringen fra 2024 til 2025. Ændringer i den samlede porteføljesammensætning kan afstedkomme mindre ændringer år-år.</p>	<p>Baseret på udviklingen i data og datakvaliteten vurderer vi løbende, hvorvidt vi kan fastsætte relevante og konkrete foranstaltninger med henblik på at undgå eller mindske de negative indvirkninger. På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat konkrete foranstaltninger eller mål for den næste referenceperiode, da vi observerer en positiv udvikling i data.</p> <p>Det skal dog bemærkes, at rapportering og transparens omkring lige løn indgår som et kriterie i vores test for god ledelsespraksis, der bruges til at vurdere investeringsmodtagende virksomheders ledelsespraksis på tværs af</p>

						fonde, der er klassificeret som Artikel 8 og 9 under Disclosureforordningen.
13. Kønsdiversitet i bestyrelsen	Forhold i gennemsnit mellem kvindelige og mandlige bestyrelsesmedlemmer i de investeringsmodtagende virksomheder, udtrykt i procent af alle bestyrelsesmedlemmer	36,2803%	35,9827%	Andelen af kvinder i bestyrelserne hos forvalterens investeringsmodtagende virksomheder steg med 0,3 procentpoint mellem 2024 og 2025. Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdien, gives der ikke uddybende forklaring på ændringen fra 2024 til 2025. Ændringer i den samlede porteføljesammensætning kan afstedkomme mindre ændringer år til år.	Kønsdiversitet i investeringsmodtagende virksomheders bestyrelse er en aktiv del af forvalterens afstemningsprincipper. Generelt stemmer vi imod udnævnelsen af formanden for nomineringsudvalget og kan også stemme imod bestyrelsesformanden eller andre direktører efter omstændighederne, hvis ikke kønsdiversiteten lever op til vores fastsatte rammer. Derudover indgår også en vurdering af kønsdiversiteten i investeringsmodtagende virksomheders bestyrelser også i vores test for god ledelsespraksis, der bruges til at vurdere investeringsmodtagende virksomheders ledelsespraksis på tværs af fonde, der er klassificeret som Artikel 8 og 9 under Disclosureforordningen.	
14. Eksponering for kontroversielle våben (personelminer, klyngeammunition, kemiske våben og biologiske våben)	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af kontroversielle våben	0,03%	0,0143%	Andelen af investeringer i virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af kontroversielle våben, er steget 0,015% procentpoint fra 2024 til 2025. Da der ikke er sket nogen væsentlig ændring i værdien, gives der ikke en uddybende forklaring på ændringen fra 2024 til 2025. Ændringer i den samlede porteføljesammensætning kan afstedkomme mindre ændringer år-år.	Forvalteren ekskluderer virksomheder involveret i produktion af kontroversielle våben såsom klyngevåben, landminer, kemiske og biologiske våben samt atomvåben uden for ikke-spredningsaftalen.	

Indikatorer for investeringer i stater og supranationale organisationer

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed	Parameter	Indvirkning 2025	Indvirkning 2024	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
--	-----------	------------------	------------------	------------	---

Miljømæssige	15. Drivhusgasintensitet	Investeringsmodtagende landes drivhusgasemissionsintensitet	333,8657 ton CO2e per million EUR BNP	297,2338 ton CO2e per million EUR BNP	Stigningen i drivhusgasintensitet skyldes primært ændringer i porteføljesammensætningen.	<p>På nuværende tidspunkt er der ikke fastsat en aktivklassespecifik klimamålsætning for investeringer i stater og supranationale organisationer.</p> <p>Som tidligere nævnt har forvalteren en langsigtet målsætning om, at udledningerne fra den samlede investeringsportefølje skal være netto nul i 2050.</p>
Social	16. Investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder	Antallet af investeringsmodtagende lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder (absolut tal og relativt talt divideret med alle investeringsmodtagende lande) som omhandlet i internationale traktater og konventioner, FN's principper og i givet fald national lovgivning.	3 (0,046154%)	4 (0,0625%)	Faldet afspejler, at porteføljen indeholder færre lande forbundet med krænkelser af sociale rettigheder set i forhold til sidste år.	<p>Forvalteren har fokus på at sikre en minimumsstandard for overholdelse af fundamentale menneskerettigheder. Konkret betyder det, at vi ekskluderer statsobligationer fra lande med en meget lav grad af demokrati og frihed samt en høj forekomst af moderne slaveri baseret på data fra internationale, ikke-statslige organisationer.</p> <p>Derudover følger forvalteren som udgangspunkt også dansk og europæisk udenrigspolitik.</p>

Indikatorer for investeringer i fast ejendom

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed	Parameter	Indvirkning 2025	Indvirkning 2024	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode	
Fossile brændstoffer	17. Eksponering for fossile brændstoffer via fast ejendom	Andel af investeringer i fast ejendom, der er involveret i udvinding, oplagring, transport eller fremstilling af fossile brændstoffer	Ikke relevant.	Ikke relevant.	Ikke relevant.	Ikke relevant. Forvalteren forvalter ikke investeringer i ejendomsaktiver.

Energieffektivitet	18. Eksponering for energiineffektiv fast ejendom	Andel af investeringer i energiineffektiv fast ejendom	Ikke relevant.	Ikke relevant.	Ikke relevant.	Ikke relevant. Forvalteren forvalter ikke investeringer i ejendomsaktiver.
--------------------	---	--	----------------	----------------	----------------	--

Andre indikatorer for de vigtigste indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed		Parameter	Indvirkning 2025	Indvirkning 2024	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Emissioner	2.4. Investeringer i virksomheder uden initiativer til reduktion af CO2-emissioner	Andel af investeringer i investeringsmodtagende virksomheder uden initiativer til reduktion af CO2-emissioner med henblik på tilpasning til Parisaftalen	34,2399%	47,0771%	Andelen er faldet 12,7 procentpoint mellem 2024 og 2025. Denne positive udvikling skyldes både ændringer i den samlede portefølje-sammensætning, samt at flere af de selskaber, vi er investeret i, har publiceret klimaplaner sammenlignet med sidste år.	<p>Forvalteren deltager aktivt i Climate Action 100+, der er et investorinitiativ, hvor vi i samarbejde med andre investorer, er i dialog med virksomheder, som har en væsentlig negativ indvirkning og fortsat vurderes at have mangler ift. klimahandling.</p> <p>Når forvalteren stemmer på selskabernes generalforsamlinger, er udgangspunktet også en stemmepolitik, der bakker op om forvalterens klimamål. Det betyder, at forvalteren støtter klimaplaner og -strategier på linje med Paris-aftalens mål, ligesom Forvalteren støtter øget transparens – uanset om det er forslag stillet af direktionen eller aktionærer.</p> <p>Samtidig har forvalteren truffet en række strategiske fravalg i de seneste år af bl.a. selskaber i sektorer, som anses for uforenelige med Paris-aftalens målsætninger.</p>
Sociale	3.14 Antal identificerede tilfælde af alvorlige menneskerettighedsrelaterede problemer og hændelser	Antal tilfælde af alvorlige menneskerettighedsrelaterede problemer og hændelser i forbindelse med de investeringsmod-tagende virksomheder, på grundlag af et vægtet gennemsnit	6,5063%	4,2132%	<p>Andelen har været stigende mellem 2024 og 2025. Dette kan i vid udstrækning tilskrives forbedret data-dækning, hvorved flere tilfælde bliver afdækket.</p> <p>Indtil datagrundlag fra år til år er ens vil der selvfølgelig kunne være større udsving.</p>	<p>Alle investeringer gennemgår en normbaseret screening ift. internationale standarder, herunder ift. menneskerettighedsrelaterede problemer og hændelser. I tilfælde hvor screeningen fra vores dataudbyder viser, at en virksomhed bryder med disse principper, vil disse gennemgå forvalterens proces for normbaserede eksklusioner, der indebærer en selvstændig vurdering af sagen samt en vurdering af hvorvidt virksomheden skal underlægges en 'dialog før eksklusion'-tilgang.</p>

					Ændringer i den samlede porteføljesammensætning kan afstedkomme mindre ændringer år-år. Fordi forvalteren foretager egne vurderinger samt kan vælge at følge en 'dialog før eksklusion' tilgang, kan der være en mindre eksponering med udgangspunkt i data fra vores dataudbydere for denne rapportering.	
Sociale og personalemæssige spørgsmål	3.8 Andel af for høj løn til administrerende direktør	Gennemsnitligt forhold i de investeringsmodtagende virksomheder mellem den samlede årlige højeste løn til en enkel-person og den samlede årlige medianløn for alle ansatte (ekskl. den højestlønnede person)	167,1992	158,0524	Stigningen i andelen skyldes primært ændringer i porteføljesammensætningen.	Aflønning hos investeringsmodtagende virksomheder er en aktiv del af forvalterens afstemningsprincipper. Generelt stemmer vi imod aflønningsplaner for direktører, der vurderes uforholdsmæssige. Derudover indgår også løngennemsnitlighed for ledelsesmedlemmer i vores test for god ledelsespraksis, der bruges til at vurdere investeringsmodtagende virksomheders ledelsespraksis på tværs af fonde, der er klassificeret som Artikel 8 og 9 under Disclosuresforordningen.

Beskrivelse af politikker for identifikation og prioritering af de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Følgende politikker hos forvalteren har væsentlig indvirkning på, hvordan vi identificerer og prioriterer væsentlige negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer:

- Politik for bæredygtig investering udgør forvalterens overordnede og rammesættende politik i relation til arbejdet med bæredygtig investering og omhandler bl.a. løbende overvågning af eksklusioner, herunder i relation til væsentlige negative indvirkninger, i relation til aktivt ejerskab og brugen af stemmeafgivelse og dialog som mitigerende tiltag, samt særlige indsatsområder, herunder bl.a. klima, menneskerettigheder og sikkerhed. Politikken er godkendt af forvalterens bestyrelse med ikrafttrædelse pr. 17.03.2026 og kan tilgås her: <https://www.sparinvest.dk/investering/baeredygtighed-i-investeringer/baeredygtighedsdokumenter/>

- Politik for aktivt ejerskab, herunder både monitorering, dialog med selskaber og udøvelse af stemmerettigheder, danner rammen for forvalterens arbejde med aktivt ejerskab. Forvalteren tilstræber at beskytte og forøge den langsigtede værdi af vores kunders investeringer bl.a. igennem aktivt ejerskab opfordrer virksomheder til at håndtere væsentlige negative indvirkninger. Politik for aktivt ejerskab er godkendt af forvalterens bestyrelse med ikrafttrædelse pr. 21.05.2026 og kan tilgås her: <https://www.sparinvest.dk/investering/baeredygtighed-i-investeringer/baedygtighedsdokumenter/>
-

Datakvalitet og metodologiske udfordringer

Til identifikation, prioritering og rapportering anvender forvalteren en blanding af information fra eksterne udbydere, herunder MSCI, ISS ESG og Sustainalytics, selskabsrapporter, data fra ikke-statslige organisationer (NGO'er) og officielle myndighedskilder. MSCI er den primære datakilde bag afrapporteringen på de respektive negative bæredygtighedsfaktorer med undtagelse af CO2e-udledninger knyttet til realkreditobligationer, hvor der anvendes data direkte fra udstederne, Sustainalytics bruges som understøttende data til vurderinger vedrørende kontroverser og brud på internationale standarder samt det generelle arbejde aktivt ejerskab, mens ISS leverer analyser til stemmeafgivelse på generalforsamlinger.

Forvalteren udfører due diligence ifm. udvælgelsen af dataudbydere og holder løbende øje med udviklingen i regnskabspraksis for efter bedste evne at sikre datakvalitet og pålidelighed. Det bemærkes dog, at for en række PAI-indikatorer er datadækningen fortsat lav. Den nuværende datakvalitet gør også, at vores vurdering er, at fejlmargenen ved flere PAI indikatorer er relativ høj.

Det er forventningen, at PAI-rapporteringens indikatorværdier vil ændre sig i de kommende år – ikke nødvendigvis fordi bæredygtighedsvirkningerne af investeringerne ændrer sig, men alene fordi datakvaliteten og datadækningen øges. Denne forventning er dog forbundet med større usikkerhed end tidligere på grund af igangværende arbejde i EU, der har til hensigt at reducere rapporteringsbyrden for virksomheder. Udviklingen og fejlmargenen kan dermed også afstedkomme et behov for løbende at genbesøge og bekræfte prioriteringen af indikatorer.

Politikker for aktivt ejerskab

Politik for aktivt ejerskab er forvalterens primære politik vedr. aktivt ejerskab. Politikken har bl.a. til formål at efterleve kravene fremsat af Aktionærrettighedsdirektivet og omhandler, hvordan forvalteren overvåger investeringsmodtagende selskaber, inklusiv med udgangspunkt i eksklusionskriterier, foretager engagements og i den forbindelse samarbejder med andre aktionærer, udfører stemmerettigheder, kommunikerer med relevante interessenter, håndterer interessekonflikter og afrapporterer. Der opfordres til at Politik for aktivt ejerskab læses i sammenhæng med Politik for bæredygtig investering, der sætter den overordnede ramme, forvalterens Metodedokument for bæredygtig investering, der indeholder detaljerede oplysninger om implementeringen af Politik for bæredygtig investering, og forvalterens Rammeværk for aktivt ejerskab, der indeholder yderligere oplysninger om vores tilgange og processer i forbindelse med udøvelse af aktivt ejerskab.

På nuværende tidspunkt har forvalteren prioriteret bæredygtighedsfaktorer for de vigtigste negative indvirkninger inden for fire områder, der afspejler sig i vores overvågning af porteføljer, engagement med selskaber, og stemmeafgivelse:

- **Klima:** Forvalterens fokus på særligt CO2-aftryk og de miljømæssige udfordringer relateret til aktiviteter inden for fossile brændstoffer behandles under eller gennem data relateret til PAI 1.1-4 og PAI 1.6. Den yderligere inddragelse af den frivillige indikator PAI 2.4, som omhandler investeringer i virksomheder uden initiativer til reduktion af CO2-emissioner, sker med udgangspunkt i et ønske om også at inddrage et fremadskuende element. Der refereres til de individuelle PAI'er i ovenstående tabeller for konkrete tiltag og mål.
- **Diversitet:** Der er langsigtede fordele ved diversitet i bestyrelsen, derfor indgår data relateret til PAI 1.13, der omhandler kønsdiversitet i bestyrelsen, også som en del af både vores krav til god ledelsespraksis og i vores rammeværk for aktivt ejerskab, hvor vi generelt stemmer på en måde, der fremmer kønsdiversitet i bestyrelsen. Der refereres til de individuelle PAI'er i ovenstående tabeller for konkrete tiltag og mål.
- **Internationale normer og konventioner, herunder menneskerettigheder:** Et andet fokus hos forvalteren og et vigtigt element i vores overvågning af selskaber og kriterier for eksklusion er overholdelse af internationale normer og konventioner. Forvalteren anser overholdelse af internationale standarder og konventioner som en minimumsstandard for de investeringer, vi foretager på vegne af kunder. Dette fokus sikres gennem løbende screening og behandles blandt via data relateret til PAI 1.10, der omhandler investeringer i virksomheder, der har været involveret i overtrædelser af FN's Global Compact-principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, og PAI 1.16, som omhandler lande forbundet med krænkelse af sociale rettigheder.
- **Kontroversielle våben:** Vi følger bredt anerkendte konventioner på området og ekskluderer kontroversielle våben på tværs af alle beholdninger. Den løbende overvågning og screening behandles blandt andet via data relateret til PAI 1.14, der omhandler eksponering mod kontroversielle våben (personelminer, klyngebomber, kemiske våben og biologiske våben).

I takt med øget datakvalitet og modning af de afrapporterede vigtigste negative indvirkninger, herunder en brugbar historik, kan en negativ udvikling i disse indikatorer have indflydelse på vores arbejde med aktivt ejerskab og dermed også afstedkomme tilpasninger af ovenstående politik. Grundlaget for tilpasning af Politik for aktivt ejerskab og det underliggende Rammeværk for aktivt ejerskab vurderes løbende og som minimum i forbindelse med den årlige gennemgang.

Henvisninger til internationale standarder

Rise Sparekasses investeringer screenes løbende for mistanke om overtædelse af internationale standarder og konventioner, herunder internationalt anerkendte principper, retningslinjer og konventioner, inden for blandt andet menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og miljø. F

Forvalteren bestræber sig på at overholde følgende standarder i forbindelse med vores investeringer:

- **FN's Global Compact:** 10 principper omkring miljø, antikorrupsion, arbejdstagerrettigheder og børnearbejde, menneskerettigheder m.v.
 - **FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv:** Herunder fx forbud mod tvangsarbejde og diskrimination, ret til retfærdig rettergang, ret til ytringsfrihed m.v.
 - **OECD's retningslinjer for multinationale selskaber:** Herunder, hvordan selskaber minimerer negativ indvirkning fra deres aktiviteter samt at få selskaber til at bidrage til økonomisk, social og miljømæssig fremgang.
-

Forvalteren gør brug af eksklusionskriterier for at efterleve ovenstående internationale standarder i henhold til vores investeringer og screener regelmæssigt porteføljer ved brug af datapunkter fra vores dataleverandør MSCI og Sustainalytics. Eksklusionskriterierne er medvirkende til hensyntagen til PAI 10 omhandlende FN's Global Compact og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber.

Parisaftalens mål og fremadrettede klimascenarier

Forvalteren ønsker at investere i overensstemmelse med Parisaftalens mål, herunder at fremme grøn omstilling på tværs af sektorer og aktivklasser, og anvender i den forbindelse klimascenarier. Vi forpligter os til, at vores investeringer skal være klimaneutrale i 2050 på tværs af alle investeringsporteføljer. Forvalteren ønsker ikke at opnå vores mål gennem eksklusioner alene. Skal forvalteren lykkes med at opnå CO2-neutralitet i 2050, kræver det, at de selskaber, forvalteren investerer i, flytter sig.

Generelt ekskluderer forvalteren selskaber, der udvider deres produktion af olie og gas i strid med Det Internationale Energiagenturs (IEA) konklusioner. Forvalteren ekskluderer også selskaber, der er involveret i ukonventionel udvinding af fossile brændsler eller produktion af termisk kul. Forvalteren kan dog undtagelsesvist investere i selskaber med ovennævnte aktiviteter, hvis forvalteren har en berettiget forventning om, at selskabet vil omstille og udvikle forretningen i tråd med IEA's Net Zero Emissions 2050-scenarie, samt at selskabet viser vilje til at indgå i en konstruktiv dialog med forvalteren herom.

Som del af vores arbejde med Parisaftalens mål og klimaforandringerne, anvender vi bl.a. fremadrettede klimascenarier og temperaturlpasningsmodeller. I inddragelsen af klimascenarier kigges bl.a. på:

- Investeringer i virksomheder med eksponering mod fossile brændstoffer (med reference til IEA's Net Zero Emissions 2050-scenarie)
- Porteføljens samlede emissionsintensitet med en målsætning om at reducere CO2e-aftykket (Scope 1 og 2) med 60% fra 2020 og 2030 (med reference til Net Zero Asset Manager initiative)
- SBTI-validerede målsætninger for aktivklasser med særlig relevans, herunder aktier, kreditobligationer og realkreditobligationer
- Andel af investeringer i virksomheder fra højintensive sektorer, der aktivt arbejder med omstillingen (med reference til Net Zero Investment Framework, der er et rammeværk for investorer til at vurdere, hvorvidt investeringsmodtagende virksomheder er på linje med Parisaftalens mål)

Til brug af klimarelaterede screening og monitorering bruger forvalteren data fra både MSCI, Transition Pathway Initiative, Urgewald og Sustainalytics. Der henvises til forvalterens Klimaomstillingsplan for mere yderligere information om, hvordan forvalteren frem mod 2030 arbejder på at mindske vores negative klimapåvirkning, samt til forvalterens Metode for Bæredygtig Investering for mere information om kriterier og dataudbydere brugt til screening og eksklusioner.

Historisk sammenligning

Rise Sparekasse rapporterer årligt om udviklingen af væsentlige negative indvirkninger på tværs af centrale bæredygtighedsindikatorer. Jf. data rapporteret for 2024 og 2025 i afsnittet 'Beskrivelse af de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer'. Sammenlignet med sidste års rapportering skyldes mange af de væsentlige ændringer primært ændringer i porteføljerne, styrket datagrundlag eller ændringer i data hos de investeringsmodtagende virksomheder. Vi bemærker dog, at datakvaliteten generelt synes bedre i år 2025 sammenlignet med 2024.
